

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

قطره‌ای از چشمه‌ای

آشنایی با علامه حسن زاده آملی

مفید فیاضی نوری

فهرست

فهرست	۳
پیشگفتار	۷

فصل اول: خصوصیات شخصی و مدرسه‌ای / ۱۱

مرحله اول: آغاز افتخار آشنایی	۱۳
«مدد فیض روح القدس» و عنایت و رأفت رضوی <small>علیه السلام</small>	۱۶
علامه ذوفنون	۲۰
اظهار نعمت، سپاس منعم	۲۰
علم خودستان نه خودستا	۲۷
مرحله دوم: افتخار آشنایی	۲۸
مسجد سبزه میدان یا معراج آشنایان	۲۹
عظیم آسمان‌ها و کریم زمین	۳۲
مرحله سوم: افتخار اولین دیدار از نزدیک	۳۶
قبض و بسط در بعضی از دیدارها	۳۷
مرور خاطرات	۳۷
مرحله چهارم: افتخار حضور خانوادگی به محضر علامه	۳۹

- صاحب مکارم ۴۷
 خاطره افتخار تشرف دیگر ۴۸
 آخرین افتخار دیدار حضوری ۴۹

فصل دوم: علامه حسن‌زاده آملی و انقلاب اسلامی ۵۱

- رسالت علمای اسلام ۵۲
 آیت‌الله شهید شیخ فضل‌الله نوری سردارِ سردار ۵۳
 آغاز نهضت روحانیت یا انقلاب اسلامی ۵۴
 نهضت اسلامی امام خمینی و همراهی روحانیت ۵۵
 نقش آیتین عالمین در مایندران و آمل ۵۶
 علامه حسن‌زاده و دفاع مقدس ۵۸
 علامه حسن‌زاده و ارتباط با امام خامنه‌ای ۵۹
 واکنش‌ها به دیدگاه‌های علمی و انقلابی علامه حسن‌زاده ۶۱

فصل سوم: چشم‌برزخی یا چشم‌باطن‌بین ۶۷

- ظاهر باطن پدیده‌ها ۶۹
 تسبیح موجودات ۶۹
 شگفتی‌های ادراکات در زندگی حیوانات ۷۳
 ماجرای امام هادی علیه‌السلام و شیرهای در قفس ۷۷
 ادراک‌های جمادات و نباتات ۷۹
 عالمان اسرار و راه‌یافتگان به باطن، با مدد پروردگار ۸۱

۸۵ دو نمونه آزمایش تجربی
۸۷ دستور قرآنی برای کسب لیاقت درک باطنی
۱۰۶ راه دستیابی به فهم باطن‌ها
۱۱۴ صورت‌های پنج‌گانه انسان‌های جامعه
۱۲۰ لیست آثار علامه
۱۲۳ خاتمه
۱۲۵ فهرست منابع مکتوب

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

پیشگفتار

شخصیت‌های بزرگی چون علامه حسن‌زاده آملی رحمته‌الله، نعمت‌هایی هستند که باید، انسان‌های معاصر و آیندگان از وجود و فضایل آن‌ها برخوردار گردند، برای این‌که جوامع بشری، حال و آینده از بهره‌مندی اندیشه‌های ژرف و متعالی و هدایت‌های عمیق ربّانی آن‌ها محروم نمانند، لازمه آن شناخته شدن شخصیت آن‌هاست. شخصیت‌های بزرگ وظیفه دارند، به حکم الهی: ﴿وَأَمَّا بِنِعْمَةِ رَبِّكَ فَحَدِّثْ﴾؛^۱ موهبت‌هایی را که خداوند به لطف خود و به پاداش تلاش شبانه‌روزی و جد و جهد و اجتهاد و تهجد نصیب آن‌ها فرمود، به مردم برسانند، تا تشنگان معارف و جویندگان حقایق در همه سطوح از نعمت دانش و فضایل و کمالات آن‌ها وجودشان برخوردار گردد. همان‌گونه که امیرالمؤمنین علی علیه‌السلام گاهی گوشه‌ی پرده از چهره‌ی درخشان خود کنار می‌زد و می‌فرمود:

«عَدَّ تَرَوْنَ آيَامِي وَيَكْشِفُ عَن سِرَاتِي وَتَعْرِفُونِي بَعْدَ خَلْوِ مَكَانِي»^۱

(امروز مرا نمی‌شناسید)، آیندگان مرا خواهند شناخت، و باطنم آشکار خواهد شد، پس از آن که از این دنیا رخت بریستم.

در خطبه‌ی شششقیه فرمود: لَقَدْ تَقَمَّصَهَا فُلَانٌ وَ إِنَّهُ لَيَعْلَمُ أَنَّ مَحَلِّي مِنْهَا مَحَلُّ الْقُطْبِ مِنَ الرَّحَى ... يَنْحَدِرُ عَنِّي السَّيْلُ وَ لَا يَرْقَى إِلَيَّ الطَّيْرُ؛^۲ پیراهن خلافت را فلانی عوضی پوشیده است در حالی که او می‌داند جایگاهم نسبت به امر خلافت همانند سنگ آسیاب است که بدون آن هرگز گردش نمی‌کند، سیل خروشان (علم و فضیلت) از دامنه کوهسار وجودم پیوسته جاری است و مرغ بلندپرواز (اندیشه بشری) به اوج قله شخصیتم دست نمی‌یابد.

و در جایی دیگر با کمال سر درونی و درد و دل خود را باز می‌گوید: إِنَّ هَاهُنَا لَعِلْمًا جَمًّا لَوْ أَصَبَتْ حَمَلَهُ. ای کمال این سینه‌ام گنجینه دانش است ای کاش (در میان جامعه شاگردان لایقی برای حمل این دانش پیدا می‌کردم تا این بار گران‌بهای علم را تحویل او می‌دادم).^۳

شاگردان مکتب علوی و تربیت یافتگان شریعت نبوی نیز در جایی که لازم باشد باید خود را معرفی کنند. تا معاندان، بهانه‌ای نداشته و حجت بر آن‌ها تمام گشته و حق جویان نیز کام‌جانشان را از سرچشمه‌ی فیاض الهی آن‌ها سیراب سازند.

درست است که خواص اهل نظر و صاحبان اندیشه و فکر، خورشید جمال و کمال حسن‌زاده‌ها را از افق آثار علمی و قلمی آنان می‌بینند، ولی این حق همگان است، از عارف واصل تا عامی مستکمل، از ثمره‌های این شجره‌های طیبه برخوردار

۱. نهج البلاغه، خطبه ۱۴۹.

۲. نهج البلاغه خطبه سوم.

۳. نهج البلاغه کلمات قصار.

گردند. پس لازم است این بزرگان خود از پس پرده بیرون آیند و با زبان و بنان، نظم و نثر، خود را به جامعه معرفی نمایند، زیرا به حکم بَلِ الْإِنْسَانُ عَلَىٰ نَفْسِهِ حَبِيرَةٌ آن‌ها خود بیشتر از دیگران از گنج وجود خود با خبرند، باید آن را در معرض طالبان این فضایل قرار دهند و از مسیر سخت کمالی را که طی کردند خاطرات تلخ و شیرین رشدآفرین، و زحمات کمرشکن و رنج‌های توان‌فرسا چه گوهرهای گران‌بهایی به دست آوردند، باید آن را بازگو کنند تا چراغ راه ره‌جویان و الگوی مسیر حق‌طلبان باشد. تا قدر زر را زرگرها و قدر گوهر را گوهری‌ها بدانند.

افراد دیگری هم که از این مفاخر و بزرگان معرفتی هر چند اندک دارند، از نشر آن دریغ نوزند و با تکثیر و انتشار و در دسترس قرار دادن اطلاعات خود، راجع به این بزرگان، خودداری ننمایند.

این وجیزه ناقابل که تقدیم حضور می‌گردد، از همین رهگذر است. همان‌گونه که حضرت سیدالشهداء علیه‌السلام از قول جد بزرگوارش محمد مصطفی صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم فرمود: **الْمَعْرُوفُ بِقَدْرِ الْمَعْرَفَةِ؛ أَحْسَانٌ وَنِيكِيٌّ** به قدر معرفت است. امید است نگارنده این سطور، چون اعرابی باشد که از شفاعت این شافع مشفع، برخوردار گردد و این بنده نیز خود را در صف خریداران یوسف قرار داده به قدر معرفت خود، درباره این بزرگ‌مرد علم و معرفت، نگاشته است. و چه نیکو گفته‌اند:

آب دریا را اگر نتوان کشید هم به قدر تشنگی باید چشید

آن‌چه در پیش روی شماست از بضاعت مزجاء است که در وصف ابوالفضایل، علامه آیت‌الله حسن‌زاده آملی، اعلی‌الله تعالی مقامه و رفع‌الله درجته، به

پیشگاه مشتاقان و دلدادگان خصایل حمیده و فضایل پسندیده آن عارف واصل
تقدیم می‌گردد، اَللّٰهُمَّ طَيِّبْ تَرَبَّتَهُ وَ نَوِّرْ مَرَقَدَهُ.

ایام اربعین ارتحال غم‌بار علامه ذوفنون آیت‌الله حسن‌زاده آملی.

۱۴۰۰/۷/۷ مطابق با ۲۲ صفرالخیبر ۱۴۴۳.

(مفید فیاضی نوری).